

Briselē, 2016. gada 29. novembrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2016/0365 (COD)

14835/16
ADD 3

EF 360
ECOFIN 1116
CODEC 1735

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2016. gada 29. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	SWD(2016) 369 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI par centrālo darījumu partneru atveseļošanas un noregulējuma režīmu un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1095/2010, (ES) Nr. 648/2012 un (ES) 2015/2365

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2016) 369 *final*.

Pielikumā: SWD(2016) 369 *final*

Briselē, 28.11.2016.
SWD(2016) 369 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI

**par centrālo darījumu partneru atveseļošanas un noregulējuma režīmu un ar ko groza
Regulas (ES) Nr. 1095/2010, (ES) Nr. 648/2012 un (ES) 2015/2365**

{COM(2016) 856 final}
{SWD(2016) 368 final}

Kopsavilkuma lapa

Ietekmes novērtējums par priekšlikumu režimam, ar kuru nodrošina centrālo darījumu partneru (CCP) sakārtotu atveseļošanu un noregulējumu

A. Nepieciešamība rīkoties

Kāpēc? Kāda problēma tiek risināta?

Finanšu iestādes nonākšana grūtībās var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz citām iestādēm, jo īpaši gadījumos, kad parastā maksātnespējas procedūra rada šādu apdraudējumu finanšu sistēmas stabilitātei kopumā. Šādos gadījumos valsts var būt spiesta glābt iestādi, izmantojot nodokļu maksātāju naudu, jo valsts bezdarbība varētu izraisīt sistēmisku krīzi un radīt ļoti lielus zaudējumus ekonomikai. Lai mazinātu šādu sistēmisku krīzi, pēdējā laikā ir bijusi nepieciešama valsts intervence daudzu banku glābšanai, radot izmaksas nodokļu maksātājiem. Reaģējot uz to, tika ievērojami nostiprināts ES prudenciālais regulējums attiecībā uz bankām un, kas ir būtiski, tika izveidots jauns regulējums — Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva (BAND) —, kas dod iespēju attiecīgajām iestādēm nodrošināt, ka bankas nonākšana grūtībās tiek risināta sakārtotā veidā. Ar to nosaka, ka bankām ir efektīvāk jāsigatavojas finanšu sarežģītumu pārvaldīšanai, kompetentajām iestādēm piešķir agrīnas intervences pilnvaras gadījumā, ja banka nonāk grūtībās vai, iespējams, nonāks grūtībās, izveido vienotu noregulējuma instrumentu kopumu grūtību pārvaldīšanai un sadala finanšu zaudējumus starp bankas ieinteresētajām personām. Tādējādi BAND palīdz publiskajām iestādēm vieglāk pārstrukturēt banku, kas nonāk grūtībās vai, iespējams, nonāks grūtībās, vienlaikus līdz minimumam samazinot izmaksas nodokļu maksātājiem.

Centrālais darījuma partneris (CCP) attiecībā uz līgumu konkrētu kopumu darbojas finanšu darījumu partneru starpā, uzņemoties un īstenojot to tiesības un pienākumus, rīkojoties kā pircējs attiecībās ar katru pārdevēju un kā pārdevējs attiecībās ar katru pircēju. Kaut arī CCP nav tik neaizsargāti pret grūtībām kā bankas, tas nenozīmē, ka tie pret šo problēmu ir imūni. Pastāv starptautiska vienprātība, ka būtu rūpīgi jāuzrauga un jārisina sistēmiskie finanšu riski visās finanšu iestādēs, ne tikai bankās¹. Nesenā krīze parādīja, ka jebkāda valsts intervencei, lai novērstu riskus finanšu iestādēs, vajadzētu būt ātrai un būtu minimāli jāizmanto nodokļu maksātāju līdzekļi. Ir plaši atzīts, ka ir steidzami vajadzīgs ES mēroga režīms CCP atveseļošanai un noregulējumam. Šo darbu par prioritāti ir noteikusi arī Finanšu stabilitātes padome (FSP) – augstākā līmeņa starptautiska regulatoru grupa, kas darbojas G20 valstu aizgādībā, lai pēc krīzes reformētu finanšu regulējuma vidi un novērstu nākotnes riskus. CCP darījumdarbības modelis nozīmē to, ka būtiskā apmērā tiek koncentrēts finanšu risks, galvenokārt saistībā ar bankām, kas ir to pakalpojumu galvenās izmantotājas, kā arī citiem finanšu dalībniekiem. Šim modelim pēc būtības ir pārrobežu raksturs integrētā ES un pasaules tirgū. Turklāt CCP sistēmiskais nozīmīgums noteikti palielināsies vēl vairāk saistībā ar G20 valstu apņemšanos veikt tīrvērti ārpusbiržas (OTC) atvasinātajiem instrumentiem ar CCP starpniecību, pārvedot riskus, kas piemīt šiem instrumentiem, no bankām uz CCP un nodrošinot to centralizētu riska pārvaldību. Kaut arī varbūtība, ka CCP nonāk grūtībās, ir maza, to sakārtoti nepārvaldot, tā centrālā pozīcija tirgos un jo īpaši tā tiešās saiknes ar bankām varētu atstāt plašu nelabvēlīgu ietekmi finanšu sistēmā. Tādēļ ir nepieciešams tiesisks regulējums, kas ļauj attiecīgajām iestādēm risināt šo finanšu stabilitātes risku, sistēmisku grūtību iespējamības gadījumā sakārtotā veidā ātri pārstrukturējot un likvidējot CCP darbības. Turklāt ar likumdošanas pasākumiem būtu jārada stimuli pareizai CCP riska pārvaldībai un lielo banku klienti, kas izmanto CCP tīrvērtes pakalpojumus, un nodokļu maksātāji jāaizsargā no lieliem zaudējumiem noregulējuma gadījumā.

Ko paredzēts panākt ar šo iniciatīvu?

Ar jauno tiesību aktu tiktu nodrošināts, ka CCP ir labāk sagatavoti, lai atveseļotos no finansiāliem sarežģījumiem, un attiecīgajām iestādēm tiktu piešķirtas jaunas pilnvaras ātri atveseļot vai noregulēt CCP, kas nonāk vai, iespējams, nonāks grūtībās, tā, lai saglabātu to kritiski svarīgās funkcijas, vienlaikus likvidējot citas darbības. Lai gan ES režīms, kas reglamentē CCP darbību², jau sniedz būtiskus prudenciālās pārvaldības uzlabojumus, šī iniciatīva palīdzētu vēl vairāk uzlabot finanšu stabilitāti, izstrādājot un saskaņojot krīžu novēršanas un noregulējuma instrumentus visā ES. CCP īpatnības un spēkā esošais regulatīvais satvars tiks pienācīgi ņemts vērā, izstrādājot šādus instrumentus, lai izvairītos no dublēšanās un nodrošinātu proporcionalitāti.

¹ Skatīt, piemēram, Finanšu stabilitātes padomes priekšsēdētāja vēstuli G20 valstu finanšu ministriem un centrālo banku vadītājiem: “Financial Reforms – Finishing the Post-Crisis Agenda and Moving Forward” (2015. gada februāris).

<http://www.financialstabilityboard.org/wp-content/uploads/FSB-Chair-letter-to-G20-February-2015.pdf>

² Regula (ES) Nr. 648/2012 par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem (“ETIR”).

Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība?
ES finanšu tirgi ir cieši integrēti. <i>CCP</i> , kuriem izsniegta atļauja, sniedz pakalpojumus pārrobežu mērogā, un tādējādi <i>CCP</i> nonākšana grūtībās nozīmētu plašāku ietekmi starp dalībvalstīm. ES vienotā tirgus sadrumstalotība nesenās krīzes laikā skaidri parāda, ka ir bīstami pašauties tikai uz atšķirīgiem valstu režīmiem, lai pārvaldītu finanšu iestāžu grūtības, ņemot vērā pārrobežu kontekstu. Tāpēc Eiropas režīms <i>CCP</i> atveseļošanai un noregulējumam labāk nodrošinātu efektīvāku krīzes pārvaldību un mazāku tirgus sadrumstalotību. Tas visās dalībvalstīs sekmētu saskaņotu darbību izpildi, vienlīdzīgus konkurences apstākļus attiecīgajām iestādēm un vienādu attieksmi pret to īpašniekiem, kreditoriem un patērētājiem. Tādējādi ES režīms attiecībā uz atveseļošanu un noregulējumu arī stiprinātu spēkā esošos ES un valstu prudenciālās uzraudzības noteikumus.
B. Risinājumi
Kādi leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi ir apsvērti? Vai kādam variantam tiek dota priekšroka? Kāpēc?
<i>CCP</i> atveseļošanas un noregulējuma režīms var būt saistīts ar to, ka valsts iestāde īsteno ārkārtas pasākumus sabiedrības interesēs, kas varētu būt nozīmīgāki par parastajām īpašumtiesībām un kas sadalītu zaudējumus starp konkrētām ieinteresētajām personām. Tādējādi likumdošanas politikas risinājumiem ir dodama priekšroka salīdzinājumā ar iespējamām "ieteikuma tiesību" pasākumiem.
Kuru risinājumu kurš atbalsta?
Pamatojoties uz ieinteresēto personu atsauksmēm, kas tika gūtas Komisijas veiktajā sabiedriskajā apspriešanā un starptautiskajās diskusijās FSP aizgādībā, starp iestādēm šajā jomā pastāv plaša vienprātība, ka visiem <i>CCP</i> būtu jāpiemēro režīms, kas ļautu nopietnu finansiālu sarežģījumu gadījumā tiem piemērot sakārtotu atveseļošanu un iespējamu noregulējumu. Tomēr ieinteresētajām personām ir atšķirīgas vēlmes attiecībā uz dažādām zaudējumu sadales iespējām (6.6.) atkarībā no tā, kā tās tos skartu.
C. Vēlamā risinājuma ietekme
Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājums (ja tādi ir, pretējā gadījumā – galvenie risinājumi)?
Pretēji banku sektoram <i>CCP</i> nesenās krīzes laikā nesaskārās ar lielām problēmām. Līdz ar to trūkst empīrisku pierādījumu, ar kuriem kvantitatīvi noteikt ieguvumus, ko sniegtu ES režīms <i>CCP</i> atveseļošanai un noregulējumam. Tomēr pārrobežu darbības un riska koncentrācija lielākos <i>CCP</i> liecina, ka ietekme, ko haotiska nonākšana grūtībās radītu uz finanšu stabilitāti, varētu būt pat vēl lielāka nekā sistēmiski nozīmīgas bankas gadījumā. Turklāt riska koncentrācija <i>CCP</i> būtiski palielināsies, ņemot vērā G20 valstu apņemšanos mazināt riskus tirgus dalībniekiem divpusējos darījumos ar atvasinātajiem instrumentiem, pieprasot, lai tie veic tīrvērti standartu darījumiem ar <i>CCP</i> starpniecību. <i>CCP</i> labākai krīžu plānošanai un iestāžu pilnvarām veikt intervenci ar standartizētiem instrumentiem būtu jāsamazina risks, ko radītu katastrofālas <i>CCP</i> grūtības, kas pretējā gadījumā gandrīz noteikti būtu par pamatu valsts intervencei, radot ievērojamas izmaksas nodokļu maksātājiem. Iespēja panākt sakārtotāku <i>CCP</i> atveseļošanu un noregulējumu sniegtu labumu finanšu nozarei kopumā, stimulējot labāku riska pārvaldību attiecībā uz <i>CCP</i> un banku riska darījumiem ar <i>CCP</i> .
Kādas ir vēlamā risinājuma izmaksas (ja tāds ir, pretējā gadījumā – galveno risinājumu izmaksas)?
Sākotnējās izmaksas <i>CCP</i> galvenokārt būs saistītas ar prasībām veikt labāku plānošanu un novērst grūtības. Tās būs dažādas atkarībā no <i>CCP</i> lieluma, savstarpējās saistības, aizstājamības un sarežģītības un ietvers cilvēkresursu izmaksas, piemērojamās konsultāciju un juridisko pakalpojumu maksas, sistēmas modernizāciju un iespējamās reorganizācijas izmaksas. Pamatojoties uz atbilstīgām banku izmaksām, tiek lēsts, ka šīs prasības izmaksās miljonus lielākajām iestādēm un tūkstošus mazākām vienībām. Kopumā tam, ka šīs prasības tiktu piemērotas mazākam <i>CCP</i> skaitam, un tam, ka to organizatoriskā modeļa sarežģītība ir mazāka salīdzinājumā ar bankām, būtu jānozīmē, ka kopējās sākotnējās izmaksas būtu mazākas. <i>CCP</i> noregulējamības novērtējuma un sekmēšanas ietvaros iestādes varētu pieprasīt, lai daži no tiem nostiprina savu bilanci vai vienkāršo savu organizatorisko struktūru, taču tie būtu <i>ad hoc</i> gadījumi un neattiektos uz visu sektoru.
Kā tas ietekmēs uzņēmumus, MVU un mikrouzņēmumus?
Šīs ietekmes novērtējums attiecas uz visiem ES <i>CCP</i> . Netiešas neto ietekmes ziņā ir sagaidāms, ka MVU un citi uzņēmumi gūs labumu no finanšu stabilitātes vispārējās nostiprināšanas.
Vai tiks būtiski ietekmēti dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?
Viens no ierosināto pasākumu galvenajiem mērķiem ir pasargāt valstu budžetus no izmaksām, ko radītu maksātspējas atbalsta nodrošināšana <i>CCP</i> grūtību gadījumā.
Vai būs vēl kāda cita būtiska ietekme?
Varētu būt nepieciešams, ka kompetentās iestādes veic ārkārtas pasākumus sabiedrības interesēs, lai novērstu finanšu panikas apdraudējumu gadījumā, ja <i>CCP</i> nonāk grūtībās vai, iespējams, nonāks grūtībās. Šādi ārkārtas

pasākumi varētu būt nozīmīgāki par noteiktajām īpašumtiesībām. Tomēr visiem šādiem pasākumiem ir jābūt saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un līdz ar to jābūt samērīgiem, vēršot uz to, lai saglabātu vērtību vispārējās interesēs un lai skartās ieinteresētās personas nenonāktu sliktākā stāvoklī, nekā tad, ja CCP tiktu piemērota maksātnespējas procedūra.

D. Turpmākā rīcība

Kad šī politika tiks pārskatīta?

CCP būtu jāuzrauga to atveseļošanas plāni un iestādēm – to vēlami noregulējuma risinājumi tā, lai nodrošinātu, ka tie vienmēr ir piemēroti un ka tajos ņem vērā jebkādas CCP stāvokļa izmaiņas un plašāka mēroga norises tirgū. Režīmu kopumā varētu pārskatīt pēc 3–5 gadu perioda.